
Fredningsforslag i Holstebro kommune

Græm Kær

Udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening, november 2024

Danmarks
Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening • Masnedøgade 20 • 2100 København Ø • Tlf. 39 17 40 00 • dn@dn.dk • www.dn.dk

Dato: 1. november 2024
Sagsbehandler: Birgitte B. Ingrisch
Kontaktoplysninger: 61691822/bbi@dn.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del

Forslag til fredning af Græm Kær

Indholdsfortegnelse:

1. Baggrunden for forslaget	side 3
2. Fredningsforslagets afgrænsning	side 4
3. Beskrivelse af fredningsområdet	side 4
4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold	side 13
5. Forslag til fredningsbestemmelser	side 20

Bilag:

Bilag 1: Areal- og lodsejerliste

Bilag 2: Budgetoverslag

Bilag 3: Myndigheders bemærkninger til budgetoverslaget

Bilag 4: Screeningsnotat

Kortbilag:

Kortbilag 1: Fredningskort i 1:4.000 og oversigtskort i 1:25.000

Fotos:

Birgitte B. Ingrisch

Vibeke Klausen

Danmarks Naturfredningsforening fremsætter hermed i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, jf. § 33 stk.3, forslag til fredning af Græm Kær i Holstebro kommune, i alt 37,27 ha.

1. Baggrunden for forslaget

Mod nordvest ligger Vesterhavet og Husby Klitplantage. Mod sydøst ligger det smukke sommerhusområde, Vester Husby, med huse der trykker sig ydmygt i landskabet og underordner sig den storslåede natur. Området, der foreslås fredet, er en opdyrket brik i et ellers naturrigt og smukt landskab. Det er samtidig muligheden for at genskabe den våde kærnatur, som vil være et naturmæssigt vigtigt supplement til den nordatlantiske klithede, de høje klitter og den tætte plantage.

Danmarks Naturfredningsforening har besluttet at rejse denne fredningssag for at sikre, at naturen i fremtiden får første ret i området. I en tid med biodiversitetskrise og politiske beslutninger om, at der skal gøres noget for at vende udviklingen, foreslår foreningen, at de ca. 37 ha landbrugsjord i omdrift udtages af landbrugsdriften og permanent udlægges til natur. Det er i tråd med den nyligt vedtagne trepartsaftale; Grøn Trepert, som blandt andet slår fast, at lavbundsarealer skal omlægges til natur. Græm Kær har kun kunne opdyrkes gennem årtier, fordi området afvandes af grøfter og dræn. Trods det ligger store dele af området i dag jævnlige under vand, se nedenfor.

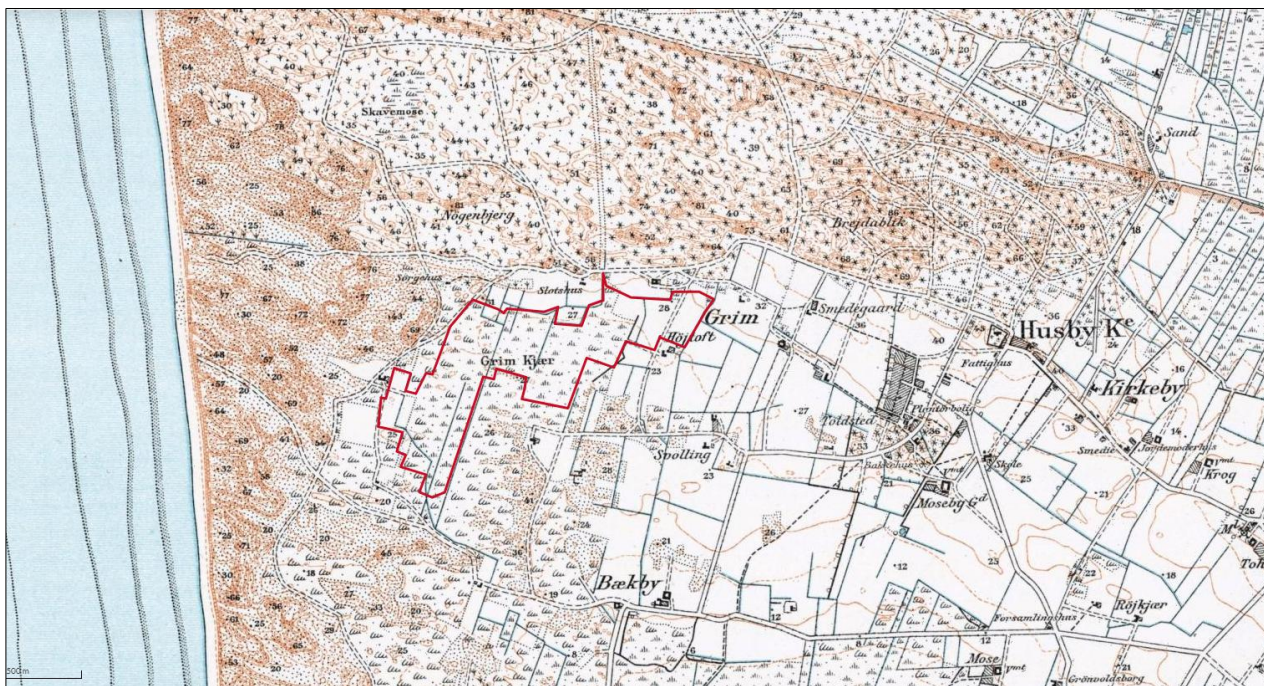

På fotoet ses vand på en stor del af markerne i foråret 2024. Det er en tilbagevendende situation for det lavtliggende område.

Baggrunden for, at foreningen kommer med et fredningsforslag nu er, at Holstebro Kommune har tilkendegivet, at man i den kommende tid vil tilvejebringe planer, som skal muliggøre udstykning og sommerhusbebyggelse på Græm Kær. Græm Kær har siden 1964 været omfattet af en Byplanvedtægt og siden forskellige lokalplaner. Både byplanvedtægt og lokalplaner friholder Græm Kær for sommerhuse, og Græm Kær er derfor indtil nu blevet betragtet som så godt som fredet. I sommeren 2024 besluttede Holstebro Kommune at igangsætte udarbejdelsen af et kommuneplantillæg og et lokalplanforslag for det hidtil ubebyggede Græm Kær med henblik på en ændring af Græm Kær fra landbrugsmæssig

udnyttelse til sommerhusbebyggelse. Uanset at dette sandsynligvis vil møde væsentlige barrierer, da området dels er stærkt vandlidende og dels er nabo til både Natura 2000-område og kommende naturnationalpark, finder vi, at en fredning bør overvejes. En fredning kan både beskytte den potentielle kærnatur imod bebyggelse, tekniske anlæg mv. og samtidig sikre en genskabelse af den våde kærnatur, som engang bredte sig ud over området, se nedenfor, gennem ophør af landbrugsdriften.

Kortet er lave målebordsblade, som er historiske topografiske kort fra perioden 1901-1971. Signaturen viser at Græm Kær var et vådområde indtil engang i løbet af forrige århundrede.

Baggrunden for den foreslåede fredning er et ønske om at beskytte og udvikle de naturmæssige, landskabelige og rekreative værdier, som hverken generelle beskyttelser eller frivillige aftaler varigt kan sikre.

Områdets 37 ha ejes af seks private lodsejere, hvoraf tre har tilsammen ca. 36 ha og øvrige tre har ca. 1 ha.

2. Fredningsforslagets afgrænsning

Fredningsområdet afgrænses mod nord af Husby Klitplantage, mod vest af klitter der ligger som en bræmme ud mod Vesterhavet og mod syd og øst af sommerhuse.

Fredningsforslagets afgrænsning fremgår desuden af kortbilag 1.

3. Beskrivelse af fredningsområdet

Landskabsformer og geologi

Græm Kær er et lysåbent område, der som gammelt lavbundsområde danner den landskabelige overgang fra det smukke sammenhængende sommerhusområde Vester Husby til Natura 2000-området Husby Klit og Naturnationalpark Husby Klitplantage.

Som lavtliggende, åbent område er Græm Kær netop med til at give karakter til det omgivende landskab mod nordvest skabt af flyvesand med nogle af landets højeste kystklitter med adskillige sårbare udsigtpunkter. Lokalt betegnedes landskabet som æ *Havbjerger*. De var et væsentligt argument for, at fredningsmyndighederne i begyndelsen af 1960'erne var aktive, også finansielt med ministeriel støtte, i planlægningen af Vester Husby med en friholdelse af Græm Kær for bebyggelse.

Ovenfor ses landskabet umiddelbart nord for fredningsområdet ud mod klitrækken der afskærer Vesterhavet fra indlandet.

Natur

Når bortses fra fuglelivet, er naturindholdet i dag ringe i Græm Kær. Tidligere tiders rige natur (som kendes fra andre kærømråder), er forsvundet i takt med grøftning og opdyrkning. Ophører landbrugsdriften, kan det imidlertid forventes, at kærnaturen hurtigt vil indvandre, da Græm Kær er nabo til arealer med masser af både sjældne og truede arter. Græm Kær vil således kunne bidrage med en forøgelse af et større sammenhængende naturområde.

Græm Kær grænser op til internationalt værdifuld klitnatur, der rummer mange sjældne og truede arter. For eksempel er Klokke-Ensian registreret få meter fra Græm Kær, hvor den vokser i et fugtigt hedeområde sammen med Klokkelyng, Tranebær, Benbræk og almindelig Hedelyng. Sommerfuglen Ensianblåfugl lever især af Klokkelyng og lægger udelukkende sine æg på Klokke-Ensian. Ensianblåfuglens æg er observeret på Klokke-Ensian (senest observeret 2024) som vokser umiddelbart op ad Græm Kær. En anden interessant plante i området er Djævelsbid, der er værtsplante for den sjældne Hedepletvinge (EN). Djævelsbid er ligeledes nektarplante for flere andre sommerfuglearter, vilde bier, humlebier og svirrefluer.

Tv Benbræk og th tranebær, her med røde bær. Fotos er taget umiddelbart uden for fredningsområdet.

Tv Klokke-Ensian med æg af Ensianblåfuglen og th Ensianblåfugl. Fotos er taget umiddelbart uden for fredningsområdet.

Flagermus lever også i området omkring Græm Kær og observeres dagligt jagende efter insekter i sommerhalvåret, ligesom hugorme i stort tal lever i de terrestriske områder. Ses ofte på stier og grusveje omkring Græm Kær.

Tæt på fredningsområdet er registreret en bestand af strandtudser, mens hugorm findes mange steder i området.

Fuglelivet

De dyrkede marker er fuglemæssigt relativt tomme i ynglesæsonen, men der er dog flere ynglende fugle i markskellene. I bæltet mellem plantage og marker er der en fin og ganske karakteristisk bestand af ynglefugle. Det drejer sig om arter, der tidligere regnedes som almindelige, men hvoraf flere har været i stærk tilbagegang de seneste år. Det drejer sig om agerhøne, vibe, eng- og skovpiber, sanglærke, gulspurv og bomlærke. Området rummer også ynglende rødrygget tornskade og muligvis sortstrubet bynkefugl (set flere år med ungfugle), ligesom skovhornugle, misteldrossel og natravn fast bruger området til fouragering. Sammen med hedelærke yngler disse arter i kanten af den tilstødende plantage og tilstødende lysåbne områder. Området bruges ligeledes i ynglesæsonen som fourageringsområde for rørhøg, tårnfalk, spurvehøg, duehøg og musvåge.

I eftersommeren præges området som fourageringsområde af pænt store flokke af svaler og stære. Hertil kommer et rigt fugleliv i træktiden. Der er dage, hvor området præges af store flokke af småfugle, spurvefugle, finker, irisker, og drosler, som gør ophold tiltrukket af overgangen mellem plantage og åbent land. For droslerne drejer det sig om sjaggere, sangdrosler, misteldrosler, ligesom der især i foråret er småflokke af ringdrosler. I træktiden er der også perioder med ophold af gæs og vadefugle, således skovsneppe, dobbeltbekkasin og svaleklire. Området står i perioder i vinterhalvåret delvis med åbent vand. I vinterhalvåret er jagende blå kærhøg samt dværgfalk og vandrefalk observeret over Kæret.

Kulturspor

Græm Kærs historie hænger tæt sammen med områdets natur og menneskelig aktivitet. Navnet "Græm Kær" refererer til et kær – en våd eng eller mose. Området har i århundreder været påvirket af de barske vejrforhold fra Vesterhavet og kystens ændringer. Omkring det 18. og 19. århundrede blev der iværksat flere forsøg på at afvande kær og marskområder i Danmark for at skabe mere landbrugsjord.

I slutningen af det 19. århundrede blev Husby Klitplantage plantet som en del af de danske forsøg på at stabilisere klitterne og forhindre sandflugt.

Syd for Græm Kær ligger det meget smukke sommerhusområde Vester Husby. Det er tegnet af landskabsarkitekt Anne Marie Rubin, som var fremtrædende kritiker af tidens mange planmæssigt uheldige sommerhusudstyknings uden en overordnet helhedsplan. Den

daværende sognerådsformand Jens Andersen ønskede noget bedre for Vester Husby. De valgte derfor, med støtte fra det daværende Boligministeriums planlægningsrådgivere og det daværende fredningsplanudvalg med Overfredningsnævnets godkendelse, stramme regler for byggeriets udformning og beplantning, så alle der færdedes i området med enkelte fredede/fredningsværdige gamle klitgårde kunne få glæde af vidderne og den omliggende natur med plantage og klitter. Et kompromis blev dog indgået, da landbruget sikredes en privilegeret position på de frie arealer, der indtil få år tidligere overvejende havde henligget som klithede og kær. Bygningsvedtægten tillod således landbruget at dyrke de frie arealer og at plante læhegn af hensyn til landbrugsdriften.

Sognerådet og Anne Marie Rubin skabte dermed et helt særligt sommerhusområde med store naturmæssige, landskabelige og kulturhistoriske værdier, som senere bygningsvedtægter har støttet op om. Byplanvedtægten fik et tillæg vedr. stier i 1974. Samtidig fik bestemmelserne om bebyggelsens udformning en let revision, men med fuld respekt for de oprindelige intentioner. I 2006 blev der tinglyst lokalplan nr. 58 vedr. maksimumsstørrelser for sommerhuse, altså en stramning af de gældende rammer for bebyggelse. Det fremsynede planlægningsarbejde har gjort Vester Husby til et af landets smukkeste sommerhusområder.

Klitter i forgrunden og det smukke Vester Husby sommerhusområde bagerst, adskilt af græm Kærs grønne marker.

Offentlighedens adgang

Der er kun ringe adgang til Græm Kær. Området kan således hovedsagligt ses fra de omkringliggende stier og veje, og så fra klittoppene længere ude vestpå. Da fredningens formål er at styrke naturen og øge biodiversiteten, lægges der imidlertid ikke op til øget adgang i området. Hvis nuværende eller kommende ejere ønsker at forbedre adgangen til Græm kær, så bør dette være en mulighed.

Naturpotentiale og -genopretning

Græm Kær er gennemskåret af åbne grøfter, som har drænet området og muliggjort landbrugsdrift. Trods den omfattende afvanding, er området i dag vådt en stor del af året.

Dette indikerer, at området ligger lavt og fladt, med naturlig barriere for videre vandafstrømning, og at årtiers afvanding med henblik på opdyrkning har iltet jorden og medvirket til omsætning af en del af det organiske materiale, så jorden har sat sig. Græm Kær kan dermed betegnes som lavbundsjord, selvom området ikke er udpeget på det officielle potentialekort for lavbundsjord pga. områdets status som lokalplanlagt område – på trods af, at Græm Kær ikke kan bebygges før der eventuelt måtte komme et nyt plangrundlag. Det skal samtidig nævnes, at der er jernforbindelser i jorden, som kan give okkerproblemer i forbindelse med grøftning og dræning. Noget der ofte er forbundet med lavbundsjord.

Som det ses, står grundvandet højt i Græm Kær.

Om lavbundsjord er skriver Miljøministeriet på sin hjemmeside, at lavbundsjord er en type jord, der indeholder rigtig meget kulstof. Lavbundsjord er eller var vådområder, som enge, kær og moser. I den slags vådområder er der mange plante- og/eller dyrerester, som har optaget en masse kulstof. Når lavbundsjord får lov at være i fred, så bliver kulstoffet i jorden, men når lavbundsjord bliver til landbrugsjord og opdyrket gennem dræning, så iltes jorden og kulstoffet bliver frigivet som CO₂ til atmosfæren.

Græm Kær med sommerhusområdet Vester Husby i baggrunden.

Regeringens fornyede beslutning om Grøn Trepert har sat yderligere fokus på behovet for at tage lavbundslande ud af landbrugsdrift dels for at reducere udledningen af CO₂ og dels for at genoprette naturlige vandforhold. De vådere arealer tiltrækker blandt andet ynglefugle, trækfugle, frøer og smådyr og kan på den måde være med til at styrke biodiversiteten i Græm Kær. I øvrigt i overensstemmelse med anbefalingen i kommunens forrige kommuneplan.

Endelig stemte EU's miljøministre i juni 2024 en ambitiøs plan for naturgenopretning igennem, som betyder at EU-medlemslandene skal indføre naturgenopretningstiltag på mindst 20% af deres landarealer inden 2030. Græm Kær har et enormt potentiale for naturgenopretning, og er et oplagt sted at starte. Og sker det ikke nu, så er der risiko for, at det aldrig sker med de aktuelle ønsker hos lodsejerne om at bebygge området med store sommerhuse.

Græm Kær er delvist opdyrket med majs og korn pt., mens en mindre del ligger brak, som det ses på fotoet ovenfor fra august 2024.

Selvom Græm Kær i dag anvendes til landbrug, er der flere faktorer, der gør, at området stadig har stort potentiale til at genoprette en rig og mangfoldig natur, som vil kunne tiltrække en lang række dyre- og plantearter, som tidligere har levet i området.

Græm Kær med omgivelser rummer en kombination af kystnære vådområder, klitplantage og hedeområder. Genoprettes naturen i Græm Kær, kan man se frem til mange arter af fugle og planter, som trives i vådområder og moselignende landskaber. Græm Kær tiltrækker allerede i dag mange forskellige fuglearter, især vade- og andefugle, der nyder godt af området, når vandet står højt på markerne. Med en genopretning af naturen er det sandsynligt, at området kan blive levested for mange flere truede arter.

Kærområder er generelt kendetegnet ved en rigdom af mosser og sumpplanter som kæruld, star, sphagnum-mos, liden soldug og forskellige typer af græsser. Disse planter er tilpasset til

de fugtige forhold, der ofte opstår i kær. Endelig vil det kunne forventes, at mange padder som frøer og salamandere, der trives i det fugtige miljø, vil finde vej til Græm Kær, ligesom mange insekter, som lever i moserne, herunder sjældne arter af guldsmede, kan få stor gavn af mere natur i Græm Kær.

Tv ses soldug og th sekspletet køllesværmer på blåhat. Begge fotos er taget umiddelbart uden for fredningsområdet.

Natura 2000-interesser

Fredningsområdet grænser stort set (30 meters afstand) op til Natura 2000-område nr. 74 Husby Klit og Habitatområde H197.

Nedenfor ses Græm Kærs beliggenhed umiddelbart øst for Natura 2000-område nr. 74:

Udpegningsgrundlaget for området er naturtyperne:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 197		
Naturtyper:	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Klithede* (2140)
	Havtornklit (2160)	Grårisklit (2170)
	Klitlavning (2190)	Enebærklit* (2250)

Overordnede målsætninger i henhold til Natura 2000-plan 2022-2027:

Naturtyper på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er, at Husby Klit fortsat er domineret af store uforstyrrede arealer af klitnaturtyper, samt at den frie dynamik sikres, så successionen af klitnaturtyper kan bevares. I Natura 2000-området er der specielt fokus på klitnaturtyperne, som har stærk ugunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau, optræder med biogeografisk store eller sjældne forekomster i området og/eller har særlige forekomster i Danmark, det gælder hvid klit (2120), grå-/grønklit (2130), klithede (2140), havtornklit (2160), klitlavning (2190) og enebærklit (2250). Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi og drift/pleje, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne

Konkrete målsætninger i henhold til Natura 2000-plan 2022-2027:

I området skal der være mulighed for en forvaltning, der giver plads til større variation i naturen og om muligt mere naturlige forhold for forskellige arter. I forbindelse med forvaltningen skal der tages hensyn til, om naturtyper på udpegningsgrundlaget kan være følsomme over for en sådan forvaltning, eksempelvis de som er nævnt under de overordnede målsætninger. De konkrete målsætninger bygger på grupperinger af naturtyper. Se bilag 1 for oversigt over, hvilke naturtyper de forskellige grupper indeholder.

Generelt

- Den samlede forekomst af naturtyper i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Terrestrisk habitatnatur

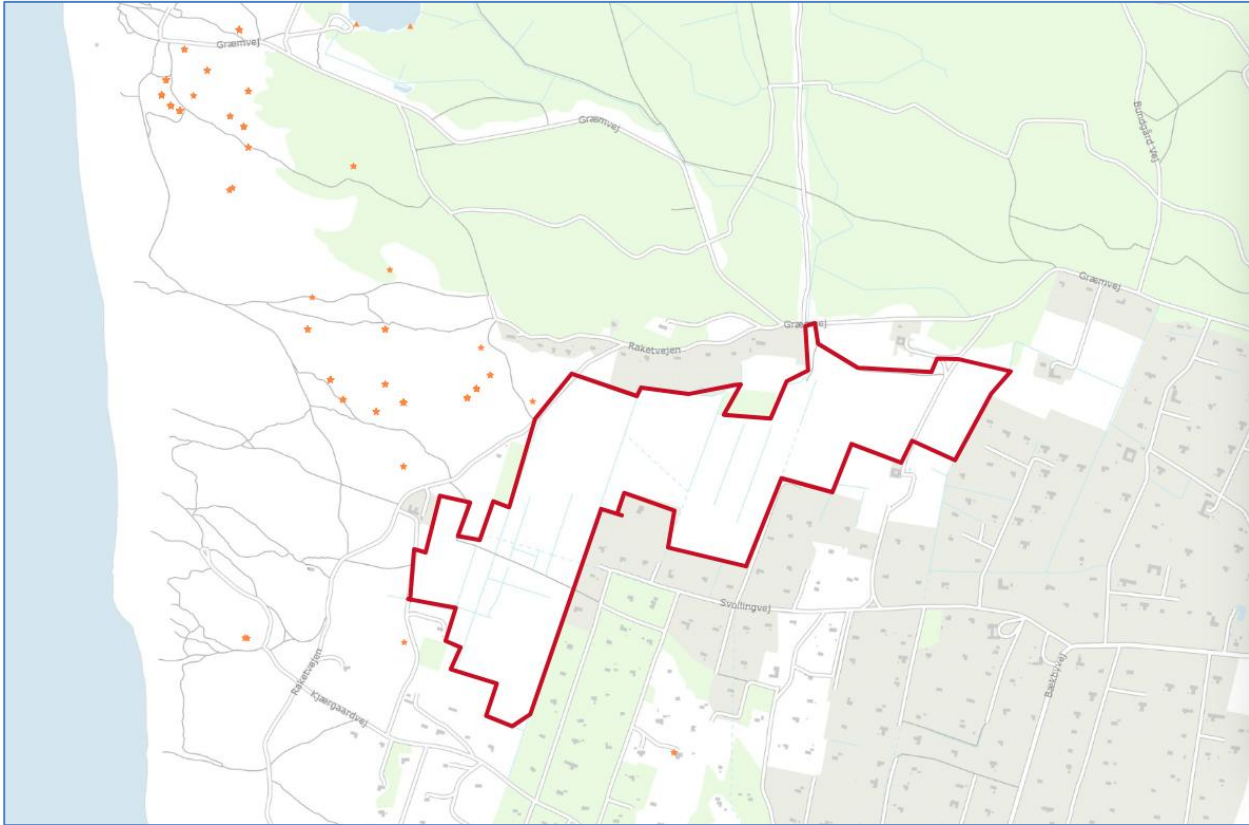
Der er kortlagt ca. 647 ha terrestriske habitatnaturtyper i området. Heraf 647 ha kategoriseret som naturtyper knyttet til ovevejende flyvesand.

- For naturtyper med et tilstandsvurderingssystem skal der fortsat være mindst 537 ha flyvesandsnaturtyper i tilstandsklasse I-II. Naturtyper i klasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Der er ikke registreret bilag IV-arter inden for det foreslåede fredningsområde, men tæt på fredningsområdet er registreret Hede-rensdyrlav, Rensdyrlav, odder og strandtudse.

På kortet nedenfor ses de registrerede Bilag IV-arter markeret med gul:

Samlet set er det sagsrejsers vurdering, at et ophør af landbrugsdrift i Græm Kær vil understøtte målsætningerne i Natura 2000-planen og understøtte udbredelsen af dels Bilag IV-arter, dels naturtyper, som området er udpeget for og dels andre truede og sjældne arter.

Trods det at Natura 2000-udpegningen ikke gælder for Græm Kær, så vil et lavtliggende kærrområde således have en stor positiv effekt på det samlede økosystem, som Græm Kær er en del af.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Der er ingen eksisterende fredninger inden for det foreslåede fredningsområde.

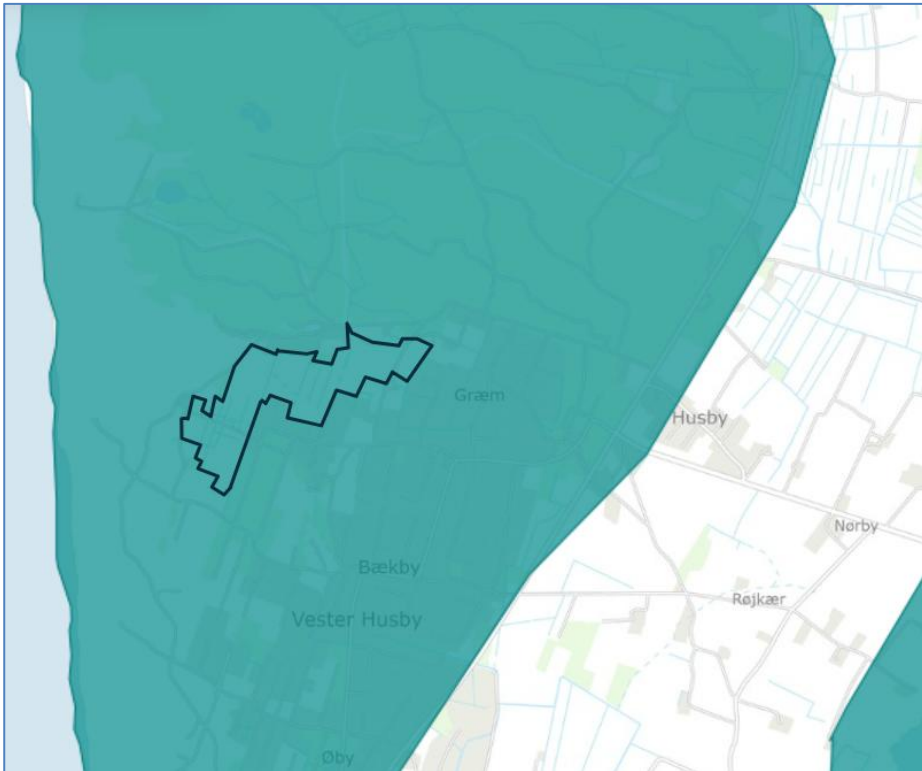
Zonestatus

Sommerhusområde

Kommuneplanforhold

Fredningsområdet ligger i kommuneplanens landskabskarakterområde 1 (Klitlandskab Vesterhavet). Her skal planlægning og sagsbehandling tage udgangspunkt i landskabskarakteren, der er defineret af strand, klitlandskab, klithede og klitplantage. Byggeri og anlæg skal vurderes på baggrund af områdets landskabskarakter og anbefalinger, der fremgår af kommuneplanen.

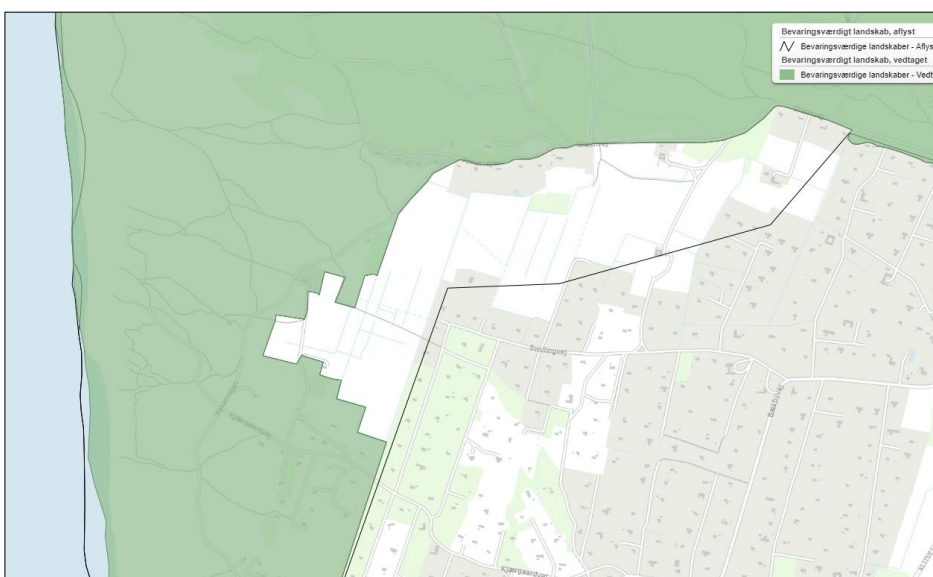
Fredningsområdet udgør en lille del af det store område vestligt i kommunen, der er omfattet af kommuneplanens retningslinjer for **større sammenhængende landskaber**, herunder om deres benyttelse og beskyttelse af oplevelsen af dem, jf. nedenfor:

Større sammenhængende landskaber

Fredningsområdet grænser mod vest op til område omfattet af kommuneplanens retningslinjer for **bevaringsværdige landskaber**, hvorefter der skal tages særlige hensyn ved sagsbehandling og bebyggelse i det tilgrænsende større sammenhængende landskab.

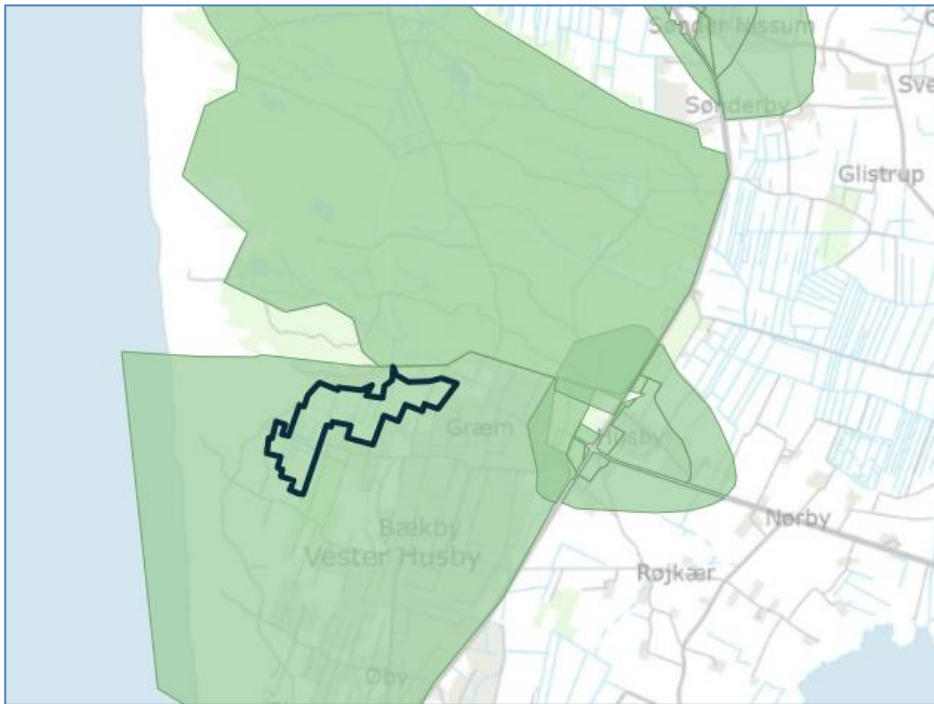
Græm Kær var indtil for få år siden udpeget som Bevaringsværdigt landskab. Uden at landskabet har ændret karakter, er Græm Kær fjernet fra udpegningen, jf. nedenstående kort fra Plandata. Den korte streg viser hvor grænsen for Bevaringsværdigt landskab gik tidligere. Dette understreger desværre, at udpegninger af eksempelvis landskabsværdier sker under hensyntagen til øvrige politiske og økonomiske interesser, jf. nedenfor:

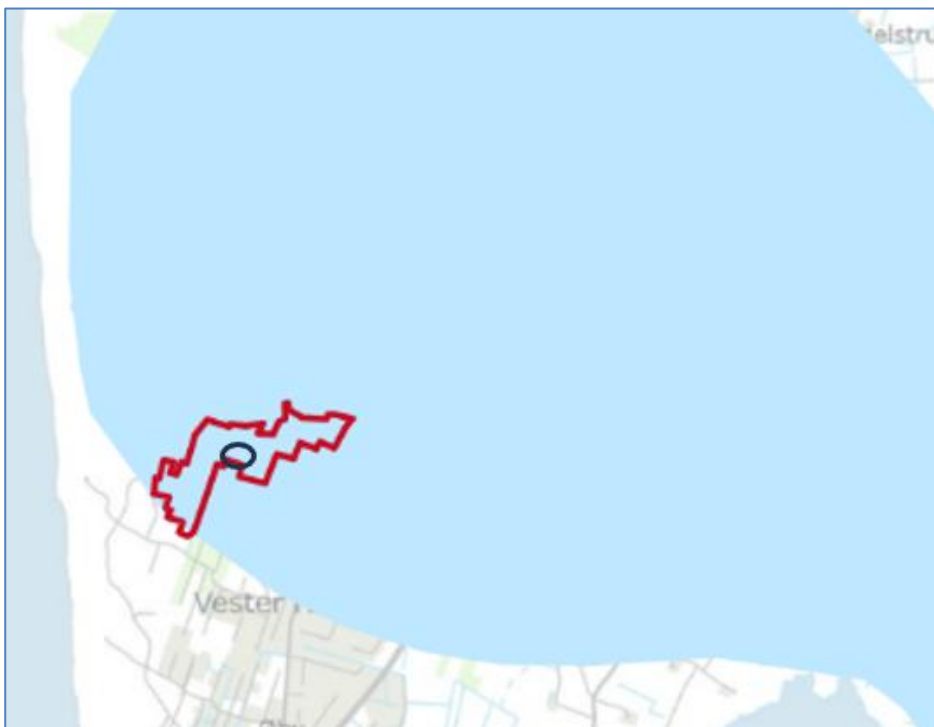
Bevaringsværdige landskaber.

Projektområdet udgør en mindre del af det store Vester Husby-område, der er omfattet af kommuneplanens retningslinje om **kulturhistoriske bevaringsværdier** (område 22), hvorefter der forud for byggeri, anlægsarbejder og andre tilstandsændringer bør foretages en konkret vurdering af, om indgrebet er i strid med hensynet til kulturhistoriske interesser.

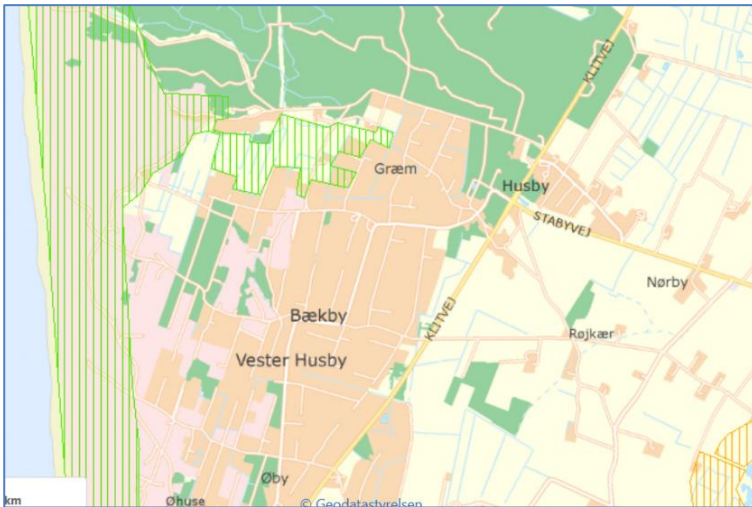

Kulturhistorisk bevaringsværdigt landskab

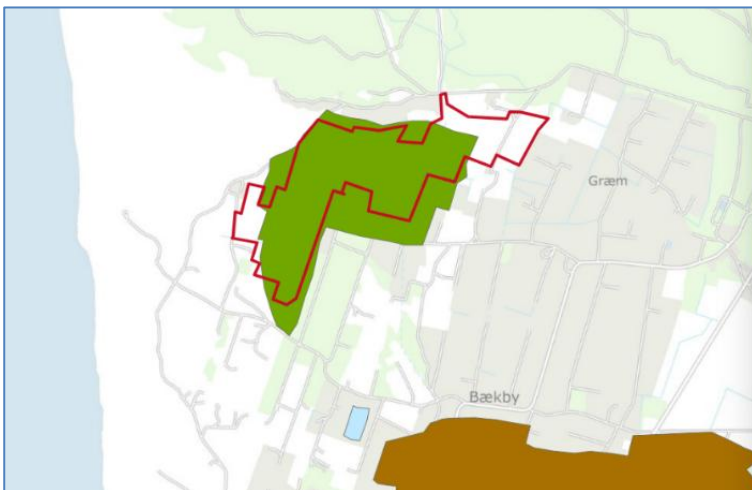

Områder med drikkevandsinteresser med lyseblå markering. Centralt i Græm Kær ses et boringsnært beskyttelsesområde(BNBO) markeret med sort cirkel.

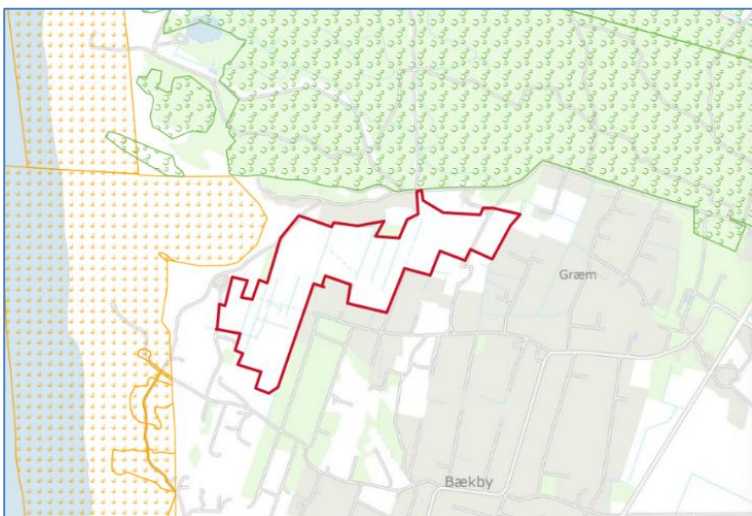
Nedenfor ses øvrige relevante udpegninger i kommuneplanen:

SFL-områder (særligt følsomme landbrugsområder)

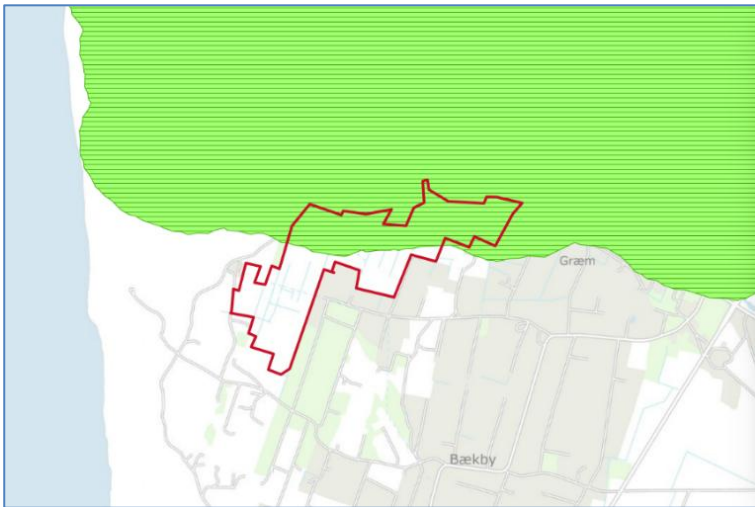

Lavbund og okker

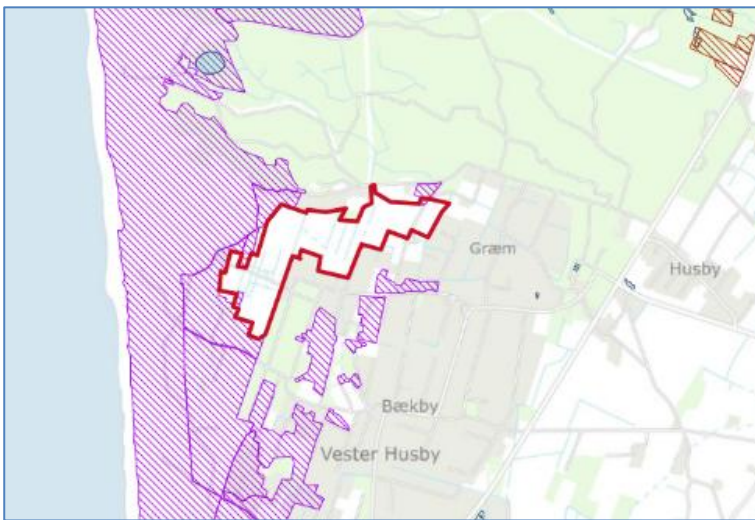

Fredskov og klitfredning

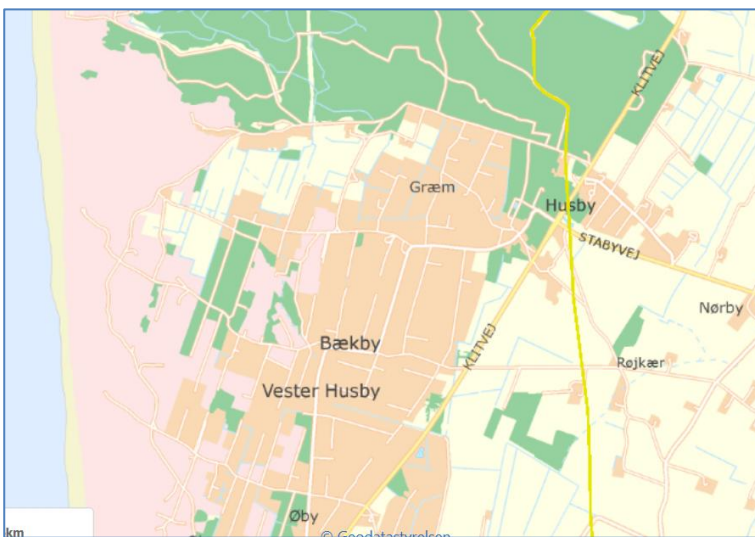

Skovbyggelinje

Nbl. §3-områder (lilla skravering)

Kystnærhedszonen (gul linje øst for Græm Kær)

Lokalplanforhold

Det foreslåede fredningsområde er omfattet af Byplanvedtægt nr. 1 (med tilhørende tillæg nr. 1) samt lokalplan nr. 7 og nr. 58. Disse planer har dannet det planlægningsmæssige grundlag for områdets udstykning og dets bebyggelse.

Det foreslåede fredningsområde ligger inden for Lokalplanområde nr. 1175, hvoraf det fremgår, at udstykning af Græm Kær (delområde 4) ikke må finde sted før der evt. er fastsat bestemmelser herom i en supplerende lokalplan.

I juni 2024 besluttede Holstebro Kommune at igangsætte udarbejdelsen af et kommuneplantillæg med henblik på gennemførelsen af et projekt for ca. 60 sommerhuse i Græm Kær. Sideløbende hermed vil kommunen opstarte arbejdet med en ny lokalplan for den del af Græm Kær, som i den netop afsluttede lokalplanproces blev friholdt for sommerhusbebyggelse. Det fremgår af baggrundsmaterialet, at sommerhusene kan være på 200m². For at sikre husene imod indtrængende vand skal husene opføres på byggefelter, der er hævet op til 50 cm.

Øvrige planforhold

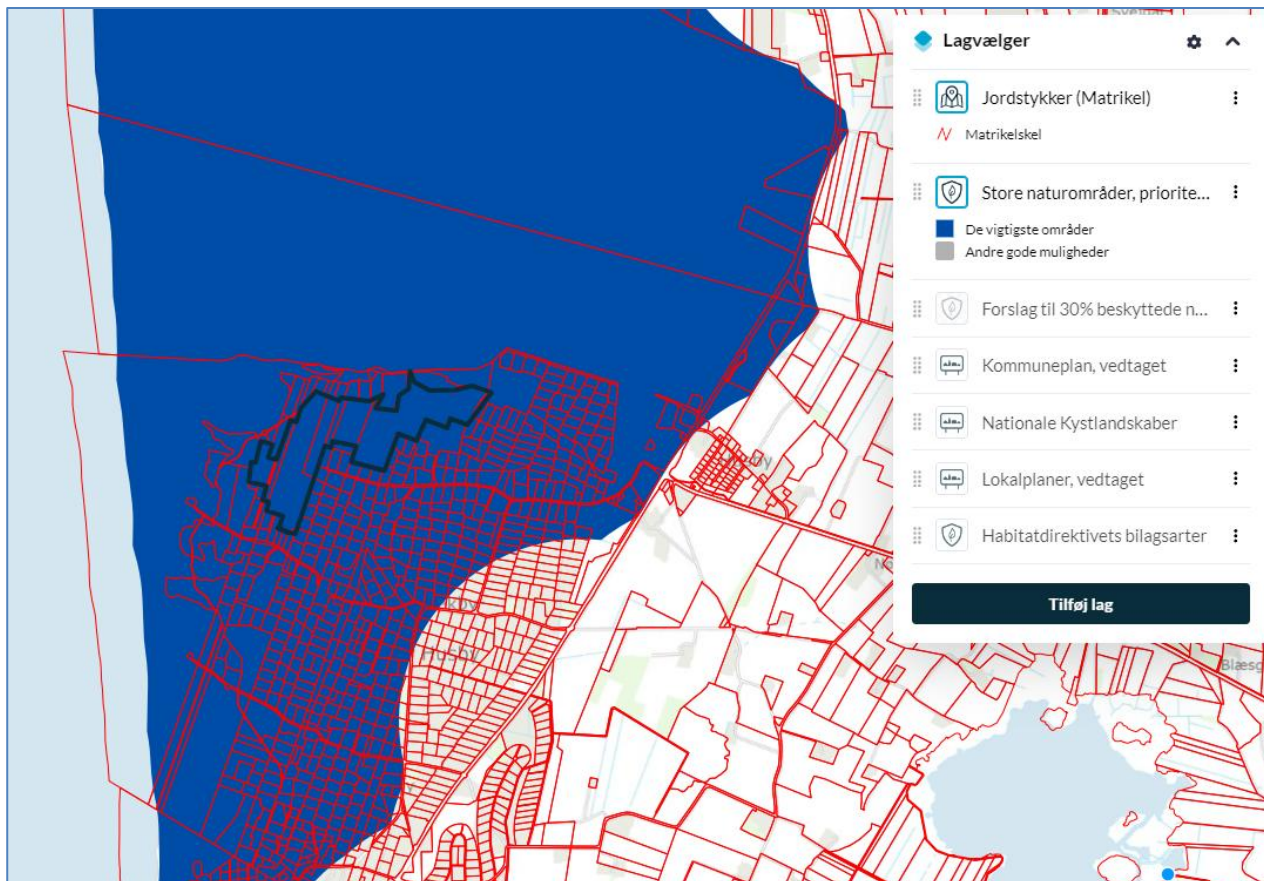
Fredningsområdet er beliggende i kystnærhedszonen. Den skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af kystnærhed.

Fredningsområdet ligger i område med potentiale som Strengt beskyttet natur. Udpegningen er lavet på baggrund af data fra forskere fra Århus og Københavns universiteter, og kan findes på Danmarks Arealinformation. Som det fremgår nedenfor, ligger Græm Kær i potentialeområde for Strengt beskyttet natur, prioritet 1:

Fredningsområdet ligger i område, som er identificeret som et af de 249 mulige store naturområder, som identificeres og analyseres i rapporten "Mere, bedre og større natur i Danmark" fra Center for Makroøkologi, Evolution og Klima på Københavns Universitet. Maj 2024. Som det fremgår nedenfor, ligger Græm Kær i prioritet 1:

5. Forslag til fredningsbestemmelser

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål

- at bevare og forbedre de biologiske værdier, med særlig vægt på at sikre en fremtidig forvaltning af området med fokus på at fremme biodiversiteten, herunder særligt den der knytter sig til kær-natur,
- at beskytte og forbedre de landskabelige værdier i området, så området fremtræder som et overvejende åbent landskab,
- at skabe grundlag for naturpleje,
- at medvirke til overholdelsen af Danmarks direktiv- og traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturen.

§ 2 Bevaring af området

Stk. 1. Fredningsområdet fremtræder overvejende lysåbent. Fredningsområdet skal bevares som lysåben natur med en naturlig hydrologi, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation.

Stk. 2. Fredningsnævnets godkendelse erstatter ikke nødvendige tilladelser eller dispensationer, som skal indhentes ved andre myndigheder.

§ 3 Arealernes drift og anvendelse

Stk. 1. Landbrugsarealer med en genopdyrkningsret ekstensiveres *permanent*. Arealerne må herefter ikke omlægges, jordbearbejdes, tilsås, gødskes, kalkes, behandles med pesticider og lignende eller tilplantes.

Stk. 2. Der må ikke etableres nye læhegn. Eksisterende læhegn må vedligeholdes ved enkelte genplantninger med hjemmehørende træarter.

§ 4 Byggeri

Stk. 1. Der må ikke opføres nye boliger, sommerhuse eller anden bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter, transformerstationer, drivhuse og lignende.

Stk. 2. Der må ikke opføres bure og bygninger til pelsdyr-, svine- eller fjerkræsfarme, fasanerier, dambrug, rideskoler, stutierier, hestepensioner, drivhusgartnerier, planteskoler, frugtplantager eller koloni- og nyttehaver.

Stk. 3. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for heste, får, kreaturer og lignende efter Fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

§ 5 Faste konstruktioner og anlæg

Stk. 1. Faste anlæg og konstruktioner, som f.eks. tårne, jagtstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer, solcelleparker og master, må ikke etableres inden for fredningsområdet, og der må ikke føres luftledninger over arealerne.

Stk. 2. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.

Stk. 3. Fredningen er ikke til hinder for opsætning af almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug.

Stk. 4. Der må opsættes informationstavler til formidling af fredningen på foranledning af plejemyndigheden.

Stk. 5. Nye stier må anlægges.

Stk. 6. Der må ikke anlægges nye veje. Eksisterende grusveje skal fastholdes med grus.

Stk. 7. Der må ikke etableres nye grøfter eller dræn. Vedligeholdelse af eksisterende grøfter og dræn kan finde sted *på nuværende niveau*, medmindre naturtilstanden fremover og tilstedeværelsen af beskyttede arter forhindrer det efter anden lovgivning.

Stk. 8. Fredningen er ikke til hinder for etablering af de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med pleje, anlæg af stier mv., f.eks. stenter, drikkeanlæg, fangfolde og lignende.

Stk. 9. Eksisterende rekreative faciliteter kan fortsat bestå og blive vedligeholdt. Nye rekreative faciliteter, som f.eks. fugletårne og primitive lejrpladser, kan etableres med fredningsnævnets godkendelse og skal gøres offentlige tilgængelige.

§ 6 Terrænændringer mv.

Stk. 1. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstofferne må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

Stk. 2. Dog kan der ske terrænændringer som led i en naturgenopretning, fx tilkastning af de åbne drængrøfter, efter Fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 3. Fredningen er ikke til hinder for arkæologiske udgravninger i området efter fredningsnævnets godkendelse.

§ 7 Offentlighedens adgang

Stk. 1. Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger af de almindelige bestemmelser i gældende love, og eksisterende veje og stier er således åbne for offentlighedens færdsel til fods eller cykel, jf. naturbeskyttelseslovens § 26.

Stk. 2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges og skal holdes åbne og tilgængelige for offentligheden med stenter, klaplåger, færister eller lignende, eller ved at føre stien udenom eller imellem foldene.

Stk. 3. Hunde skal føres i snor af hensyn til fuglelivet.

Stk. 4. Plejemyndigheden kan af hensyn til bevarelsen af plante- og dyrelivet fastsætte regler for begrænsning af offentlighedens færdsel i området.

Stk. 5. Plejemyndigheden sikrer, at stier som fremgår af fredningskortet holdes åbne ved slåning af sporet mindst en gang årligt og er afmærkede i terrænet og dermed synlige for publikum.

§ 8 Retningslinjer for plejen og naturgenopretning

Stk. 1. Plejen skal tilrettelægges med særligt fokus på genskabelse af kær-natur.

Stk. 2. Fredningen er ikke til hinder for, at der kan ske naturgenopretning eller genskabelse af den naturlige hydrologi i området som f.eks. en vandstandshævning på lavbundsarealerne, efter nærmere beskrivelse i en plejeplan.

Stk. 3. På længere sigt er fredningen ikke til hinder for indgreb der genopretter en selvforvaltende natur med fri dynamik og naturlige processer (rewilding) efter en samlet plan og med fredningsnævnets tilladelse.

§ 9 Pleje

Stk. 1. Pleje af de fredede arealer kan gennemføres efter den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse.

Stk. 2. Ejeren har ret til selv at udføre plejeforanstaltninger inden for en af plejemyndigheden fastsat frist.

§ 10 Jagt

Stk. 1. Jagt er tilladt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

Stk. 2. Vildtet må ikke tilskudsfores på arealer, som er næringsstoffølsomme.

Stk. 3. Der må ikke opdrættes eller udsættes vildt.

§ 11 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Bilag 1, areal-og lodsejerliste. Græm Kær

Lb. Nr.:	Matr.nr.: Ejerlav:	Ønskes fredet:		NBL's	Sti	Den 08-10-2024
		Ca.ha.	Antal lodder	bestemmels		
1	50h	2,24	1	0,07	126	Landbrug Landbrug Landbrug Landbrug
	39b	2,99	1	0,00	65	
	22h	0,90	1	0,00	0	
	2ø	3,65	1	0,00	0	
	Husby By, Husby					
Samlet		9,77		0,07	192	
2	1cq	0,13	1	0,05	5	Landbrug
	Husby By, Husby					
Samlet		0,13		0,05	5	
3	1cm	0,11	1	0,05	5	0
	Husby By, Husby					
Samlet		0,11		0,05	5	
4	78d	0,84	1	0,25	26	0
	Husby By, Husby					
Samlet		0,84		0,25	26	
5	35m	10,91	1	0,09	128	0
	Husby By, Husby					
Samlet		10,91		0,09	128	
6	26ae	15,50	1	0,14	203	Landbrug
	Husby By, Husby					
Samlet		15,50		0,14	203	
	I alt ha	37,27		0,65	559	

Bilag 2

Dato: 2. oktober 2024
Sagsbehandler: Birgitte B. Ingrisch

Danmarks
Naturfredningsforening

Budgetoverslag for fredning af Græm Kær i Holstebro kommune

Danmarks Naturfredningsforening rejser om kort tid fredningssag for Græm Kær i Holstebro kommune, i alt ca. 37 ha. I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 skal et fredningsforslag ledsages af et overslag over de forventede omkostninger, der knytter sig til gennemførelsen af forslaget.

Der tilkendes ikke erstatning for fredning af offentligt ejede arealer, medmindre den fredede ejendom er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse, jf. nbl. § 39 stk. 1, sidste punktum. Der er 6 private lodsejere, som tilkendes erstatning for samlet 37,27 ha.

Areal	Regulering	Erstatning kr./ha.	Bemærkninger	I alt kr.
3 lodsejere		3.700 kr.	Lodsejere med mindre end en hektar tilkendes minimumserstatning på 3.700 kr.	11.100
Ca. 36 ha	Ophør af landbrugsdrift	82.500 kr./ha	Jf. tilskudsordningen om Permanent ekstensivering: https://lbst.dk/tilskud/tilskudsguide/2014-22/permanent-ekstensivering Ordningen er dog ikke skattefritaget, sådan som fredningserstatning er, da fredningserstatning er en ekspropriationslignende regulering. Jf. også fredningen af Hundevængsgård i Vordingborg kommune, af Skærum Ådal i Frederikshavn kommune og af Lien og Fosdalen i Jammerbugt kommune. Der er lidt forskellige takster afhængigt af bonitet og andre lokale forhold mv.	2.970.000
562 meter	Fastholdelse af eksisterende sti/markvej	15 kr./meter	Sædvanlig takst for eksisterende stier	8.430
I alt				2.989.530

Danmarks Naturfredningsforening

Landskab og Skov
J.nr. 2024 - 82107
Ref. ems
Den 30. oktober 2024

Budgethøring af forslag til fredning af Græm Kær i Holstebro Kommune

Danmarks Naturfredningsforening har med mail af 2. og 4. oktober 2024 fremsendt budgetoverslag for fredning af Græm Kær i Holstebro Kommune og anmodet om Miljøstyrelsens bemærkninger.

Styrelsen har følgende bemærkninger til fredningsforslaget:

For ophør af landbrugsdrift angiver Danmarks Naturfredningsforening en erstatning på 82.500 kr. pr. ha. Foreningen henviser også til fredningssager, hvor arealer er blevet taget ud af drift. Styrelsen bemærker, at for så vidt angår Hundevængsgård skete der fuld afståelse af arealerne.

<https://www2.blst.dk/nfr/08159.00.pdf>

Denne sag kan derfor kun i begrænset omfang sammenlignes med nærværende sag.

Styrelsen kan henvise til sagen om supplerende fredning af et areal i Store Åmose, <https://www2.blst.dk/nfr/08199.00.pdf> hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet fastsatte en erstatning på 75.000 kr. pr. ha for at tage arealer ud af drift.

Med venlig hilsen

Else Marie Stamphøj
+45 93 58 79 68
ems@mst.dk

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

dn@dn.dk

Dato: 25. oktober 2024
Sagsnummer: 01.05.10-K04-1-24
Henv. til: Torben Mølgaard
Direkte tlf.: 9611 7810
Afdeling tlf.: 9611 7557
Torben.Molgaard@holstebro.dk

Høringsvar på Danmarks Naturfredningsforenings forslag om at rejse en fredningssag omhandlende Græm Kær i Holstebro Kommune

---

Holstebro Kommune har den 2. oktober 2024 modtaget officiel høring af fredningsforslag for Græm Kær, som Danmarks Naturfredningsforening påtænker at rejse.

Danmarks Naturfredningsforening fremsender i den forbindelse materiale som omfatter beskrivelse af fredningsforslaget, foreløbigt fredningskort, areal- og lodsejerliste, samt budgetforslag i høring hos Holstebro Kommune.

Det fremsendte materiale er den 4. oktober 2024 opdateret ved fremsendelse af opdateret fredningskort og budgetoverslag.

Holstebro Kommune har på baggrund af det fremlagte fredningsforslag med tilhørende materiale følgende bemærkninger:

Området og projektet

Holstebro Kommune konstaterer, at det af Danmarks Naturfredningsforening fremsendte forslag til fredning, i fredningsforslags afsnit 1, anfører, at 37 ha landbrugsjord i omdrift udtages af landbrugsdriften og permanent udlægges til natur.

Fredningsforslaget lægger således op til at nuværende lovlige og faktiske anvendelse som omdriftsjord uden egentligt naturindhold ophører, og via et naturgenopretningsprojekt forsøges tilført et naturindhold svarende til den omgivende natur.

Arealet som foreslås at indgå, har siden først i 1970'erne været udlagt som sommerhusområde, dog uden mulighed for bebyggelse. Holstebro Kommunes Økonomiudvalg, har den 26. juni 2024, efter et længere forløb med bl.a. involvering af offentligheden i en idéfase med sigte på områdets fremtidige anvendelse, truffet beslutning om at igangsætte udarbejdelsen af et kommuneplantillæg med henblik på en ændring af Græm Kær-området til sommerhusbebyggelse. Efter en aktuelt foreliggende tidsplan er forventningen en endelig stillingtagen om planvedtagelse i 2. kvartal 2025.

Byrådet er den 27. august 2024 præsenteret for Danmarks Naturfredningsforenings ønske om at rejse en fredningssag for Græm Kær og her besluttede et flertal i byrådet, at Holstebro Kommune ikke ønsker at bakke et fredningsforslag op. Det forslag som er modtaget den 2. oktober og opdateret ved materiale den 4. oktober 2024, indeholder ikke væsentligt nyt ift det grundlag som beslutningen i august blev truffet på.

Yderligere har Teknisk Udvalg den 30. september 2024, i forlængelse af beslutninger i Økonomiudvalget og Byrådet, truffet beslutning om at igangsætte udarbejdelse af en ny lokalplan for Græm Kær, hvis bestemmelser skal supplere eller afløse de til den tid gældende lokalplanbestemmelser for området.

I øvrigt bemærkes til afgrænsningerne vist på fredningsforslagets side 16-17, at der ikke er tale om udpegninger i forbindelse med Byrådets vedtagelse af kommuneplanen, men om registreringer og grænsedragninger af anden herkomst, herunder bl.a. efter naturbeskyttelsesloven og planlovens kapitel 2 a (kystnærhedszonen).

Holstebro Kommune kan ikke anbefale fredningen

Holstebro Kommune bemærker, at det af naturbeskyttelseslovens §38a fremgår, at fredninger som indebærer gennemførelse af et naturgenopretningsprojekt som det foreliggende kun kan gennemføres, såfremt de involverede myndigheder kan anbefale fredningen.

Holstebro Kommune er planmyndighed for det af staten udpegede og ved kommuneplan og lokalplanlægning fastlagte sommerhusområde, myndighed på naturbeskyttelseslovens område og vandløbsmyndighed for de pågældende arealer som foreslås fredet.

Holstebro Kommune skal hermed som ansvarlig myndighed meddele, at man ikke kan anbefale fredningen.

Da forslaget til fredning er fremsendt med et budget til udtalelse, vil Holstebro Kommune også kommentere på dette, uagtet at budgettet ikke findes at være relevant i og med, at Holstebro Kommune ikke kan anbefale udpegningen.

Bemærkninger til Budget

Skulle Fredningsnævnet mod forventning alligevel gå videre med fredningsprocessen, gør Holstebro Kommune opmærksom på, at det budget som er foreslået ikke vurderes at være dækkende til at skabe den natur, som beskrives i projektet.

Projektet inkl. budget tager således ikke stilling til de anlægsomkostninger, som naturgenopretningen vil fordre, så som afgravning af det næringsrige dyrkningslag, bearbejdning af den flade mark til et naturlandskab, som kan indeholde og opretholde egentlige vandhuller og naturtyper, som ikke vil tørre ud over sommeren. Projektet og budgettet forholder sig heller ikke til afdækning af og mulig omlægning af dræn og rørlægninger m.v. i og uden for projektområdet, således at fremtidig afvanding af opstrømsliggende arealer ikke forhindres.

Derudover vurderes de i budgettet fremlagte omkostninger til ekstensivering af landbrugsjord heller ikke at være dækkende for den værdi arealet reelt har for lodsejere som med statslig udpeging, kommuneplanramme og udlæg til sommerhusområde via lokalplan, må være i berettiget forventning om mere.

Med baggrund i ovenstående ønsker Holstebro Kommune ikke at fredningsnævnet optager det rejste fredningsforslag til en realitetsbehandling.

Med venlig hilsen

H.C. Østerby
Borgmester

Lars Møller
Kommunaldirektør

Kopi af denne skrivelse er sendt til Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, c/o Retten i Herning, Haraldsgade 28, 7400 Herning, midtjyllandvest@fredningsnaevn.dk

Bilag 4

Myndighedsskema – bilag til fredningsnævnets screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 10.

Forslag til fredning af Græm Kær

Ifølge §8, stk. 2 1-2 i lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (LBK nr. 1976 af 27. oktober 2021) skal myndigheden vurdere, om planer og programmer omfattet af lovens § 8, stk. 1, og som kun fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller angiver mindre ændringer i planer og programmer, kan få væsentlig indvirkning på miljøet, og der derfor skal udarbejdes en miljøvurdering.

Jf. orientering fra Miljøstyrelsen af 22. maj 2018 om reglerne for miljøvurdering af fredningsforslag, skal sagsrejsere vurdere, om forslaget er omfattet af miljøvurderingsreglerne samt tilvejebringe det faktuelle grundlag for miljøvurderingen. Det er fredningsnævnet, der forestår at sende materialet i høring samt at modtage høringssvar, og det er ligeledes fredningsnævnet, der på baggrund af det tilvejebragte materiale træffer afgørelse om miljøvurdering.

Danmarks Naturfredningsforening har vurderet, at fredningsforslaget er omfattet af lovens § 8, stk. 2 og har derfor foretaget en screening af de forventede miljøkonsekvenser som følge af fredningsforslaget. Screeningen er foretaget med udgangspunkt i kriterierne i bilag 3 til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, og vurderingen fremgår af nedenstående skema.

Det er fredningsnævnet, der jf. § 10 i miljøvurderingsloven træffer endelig afgørelse om hvorvidt der er krav om miljøvurdering eller ej på baggrund af oplysningerne i screeningsskemaet.

Titel	Fredningsforslag for Græm Kær
Beskrivelse af fredningsforslaget	<p>Fredningsforslaget omfatter 37 ha Fredningen har til formål,</p> <ul style="list-style-type: none"> • at bevare og forbedre de biologiske værdier, med særlig vægt på at sikre en fremtidig forvaltning af området med fokus på at fremme biodiversiteten, herunder særligt den der knytter sig til kær-natur, • at beskytte og forbedre de landskabelige værdier i området, så området fremtræder som et overvejende åbent landskab, • at skabe grundlag for naturpleje, • at medvirke til overholdelsen af Danmarks direktiv- og traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturen.

<p>Kort over området</p>		
<p>Ansvarlig myndighed</p>	<p>Fredningsnævnet for Midtjylland, Vestlig del c/o Retten i Herning Haraldsgade 28 7400 Herning</p>	
<p>Sendes i høring hos</p>	<p>Lodsejere Miljøministeriet, Miljøstyrelsen Holstebro Kommune Trepartsministeriet, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø</p>	
<p>Omfatter fredningsforslaget forhold, der efter lovens § 8, stk. 1, nr. 1 og 2, betyder, at der skal udarbejdes miljørapport og -vurdering?:</p>		
<p>Er fredningsforslaget omfattet af lovens bilag 1 eller 2? (udgør rammen for fremtidige anlægstilladelser)</p>	<p>nej</p>	<p>Fredningsforslaget indeholder ikke konkrete forslag om anlæg af bebyggelse, tekniske anlæg, ændret arealanvendelse eller andet, oplistet på miljøvurderingslovens bilag 1 eller 2.</p>
<p>Medfører fredningsforslaget krav om vurdering af virkning på et internationalt naturbeskyttelsesområde? (forventes at medføre væsentlig påvirkning af natura2000-område)</p>	<p>nej</p>	<p>Fredningsområdet grænser stort set (30 meters afstand) op til Natura 2000-område nr. 74 Husby Klit og Habitatområde H197.</p> <p>Fredningsforslaget forventes ikke at medføre væsentlig påvirkning af natura 2000-området, men understøtter udpegningsgrundlaget gennem permanent at ekstensivere landbrugsarealet, som vil beskytte den omgivende natur imod udsivende pesticider og kvælstof samt luftbåren ammoniak.</p> <p>Fredningen vurderes derfor at have en neutral eller let positiv indvirkning på både Natura 2000-området og på bilag IV-arter i området, og på sigt understøtte en potentiel udbredelse af beskyttelseskrævende flora og fauna.</p>

Indvirkning på miljøet

Miljøparametre	Negativ påvirkning	Positiv påvirkning	Ingen påvirkning	Vurderes nærmere	Bemærkninger
Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for andre projekter og aktiviteter		x			Hvis fredningsforslaget gennemføres, da vil der ikke kunne bygges sommerhuse i Græm Kær. Samtidig vil den nuværende landbrugsproduktion permanent ophøre.
Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for anden planlægning og lovgivning					Græm Kær har siden 1964 været omfattet af en Byplanvedtægt og siden forskellige lokalplaner. Både byplanvedtægt og lokalplaner friholder Græm Kær for sommerhuse, og Græm Kær er derfor indtil nu blevet betragtet som så godt som fredet. I sommeren 2024 besluttede Holstebro Kommune at igangsætte udarbejdelsen af et kommuneplantillæg og et lokalplanforslag for det hidtil ubebyggede Græm Kær med henblik på en ændring af Græm Kær fra landbrugsmæssig udnyttelse til sommerhusbebyggelse. På nuværende tidspunkt er ingen af disse planer tilvejebragt, hverken i vedtaget udgave eller som forslag.
Vurdering af fredningsforslagets miljømæssige indvirkning i forhold til størrelse, geografisk udbredelse og indbyrdes påvirkning			x		Ikke relevant
By- og kulturmiljø					
Bymiljø/bygninger			x		Ikke relevant
Fortidsminder			x		Ikke relevant
Befolkningens sundhed/sikkerhed					
Handicappede og mobilitetshæmmede personer			x		Ikke relevant

Brand, eksplosion, giftpåvirkning			x		Ikke relevant
Forurening					
Jordforurening, håndtering og flytning			x		Ikke relevant
Vand					
Grundvandsforhold		x			Græm Kær ligger inden for område med drikkevandsinteresser (lyseblå). Centralt i Græm Kær er desuden et boringsnært beskyttelsesområde (sort cirkel):
					
Jord					
Jordbund og jordarealer		x			Fredningsforslaget lægger op til en permanent ekstensivering af landbrugsproduktionen. Det betyder konkret, at der ikke længere sker jordbearbejdning og tilførsel af fremmedstoffer udefra.
Luft					
Luftforurening og påvirkning af luftkvaliteten			x		Ikke relevant
Klima					
Klimatiske faktorer som drivhusgasser, klimatilpasning mv.		x			Ophører landbrugsdriften, vil tilbageværende organisk materiale i jorden ikke længere blive iltet og omsat. Samtidig vil der med tiden sandsynligvis blive vådere i Græm Kær. Dermed mindskes udledning af klimagasser.
Trafik					
Trafikafvikling/-belastning samt trafikstøj og trafiksikkerhed			x		Ikke relevant
Natur					

<p>Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura2000, Ramsar mv.)</p>	<p>x</p>			<p>Fredningsområdet grænser stort set (30 meters afstand) op til Natura 2000-område nr. 74 Husby Klit og Habitatområde H197.</p> <p>Ophør af landbrugsdriften i Græm Kær forventes på sigt at medføre en positiv påvirkning af natura 2000-området. Permanent ekstensivering af landbrugsarealet i Græm Kær vil dels beskytte den omgivende natur imod udsivende pesticider og kvælstof samt luftbåren ammoniak og dels lægge naturareal til plantagen nord for og klitområdet vest for Græm kær.</p> <p>Fredningen vurderes derfor at have en neutral eller let positiv indvirkning på både Natura 2000-området og på bilag IV-arter i området, og på sigt understøtte en potentiel udbredelse af beskyttelseskrævende flora og fauna.</p>
<p>Sjældne, udryddelsestruede eller fredede dyr, planter eller naturtyper</p>	<p>x</p>			<p>Der er masser af fugle, som raster og fouragerer i Græm Kær efterår, vinter og forår, når vandet står højt på markerne.</p> <p>Danmark er et vigtigt knudepunkt på trækvejene for millioner af svaner, gæs, ænder og vadefugle. De yngler nord for landet og overvintrer her eller længere sydpå. Som yngleområde har Danmark ligeledes stor betydning for mange arter knyttet til de våde enge og lavvandede kystområder.</p> <p>Genoprettelsen af Græm Kær vil således være et vigtigt tilskud til fuglelivet.</p> <p>Samtidig vil et ophør af landbrugsdriften i græm Kær betyde, at de mange sjældne og udryddelsestruede arter, som findes i naturen omkring Græm Kær, kan brede sig ud i området.</p>
<p>Naturbeskyttelse (§3)</p>	<p>x</p>			<p>Understøtter generelt naturen uden for fredningsområdet gennem ekstensivering af vandlidende landbrugsareal for at styrke udbredelsen af kærnatur.</p>

					Samtidig sikres naturpleje, uanset fremtidigt ejerforhold.
Spredningskorridorer/økologiske forbindelser		x			Græm Kær udgør en langstrakt barriere for de plante- og dyrearter, som findes nord og syd for området. Ophør af landbrugsdriften vil styrke de økologiske forbindelser omkring fredningsområdet.
Landskab					
Bevaringsværdige landskaber, geologi, kystlandskaber mv.		x			Fredningen sikrer, at kystlandskabet også på længere sigt bevares som et ufragmenteret landskab uden bebyggelse og tekniske anlæg
Andet					
Kumulativ effekt sammen med andre planer og projekter			x		Det vurderes, at fredningsforslaget sammen med de omgivende fredninger har en positiv kumulativ effekt i forhold til dyrearternes leve- og spredningsmuligheder.
Miljøpåvirkning af grænseoverskridende karakter			x		Ikke relevant

Myndighedens konklusion

	ja	nej	Uddybning
Giver resultatet af screeningen anledning til at antage, at fredningsforslaget vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således at det er omfattet af krav om miljøvurdering?:		x	<p>Fredningsforslaget lægger op til en permanent ekstensivering af landbrugsarealet, som på sigt vil styrke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området og forbedre levedmulighederne for bilag IV-arter, samt styrke deres leve- og spredningsmulighederne ind i Græm Kær.</p> <p>Det vurderes på den baggrund, at fredningsforslaget ikke vil påvirke miljøet negativt, men vil fastholde områdets naturmæssige og landskabelige værdier.</p> <p>Fredningsforslaget vurderes dermed ikke at være omfattet af krav om miljøvurdering.</p>